Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

LT
C serija

C/2025/4203

2025 8 20

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė

Naujas Europos socialinių teisių ramsčio įgyvendinimo veiksmų planas

(nuomonė savo iniciatyva)

(C/2025/4203)

Pranešėja: **Sophia REISECKER**

Patarėjas	Wolfgang GREIF (II grupė, pranešėjos) Jukka AHTELA (I grupės)
Plenarinės asamblėjos sprendimas	2024 12 5
Teisinis pagrindas	Darbo tvarkos taisyklių 52 straipsnio 2 dalis
Atsakingas skyrius	Užimtumo, socialinių reikalų ir pilietybės skyrius
Priimta skyriuje	2025 5 22
Priimta plenarinėje sesijoje	2025 6 18
Plenarinė sesija Nr.	597
Balsavimo rezultatai (už / prieš / susilaikė)	147/36/53

1. Įžanga

1.1. Nors Europos socialinių teisių ramsčio (ESTR) paskelbimo priežastys tebėra aktualios, o veiksmų planas suteikė postūmį ES įsipareigojimui siekti socialinės pažangos, vis dar esama spragų ir sunkumų, ypač įgyvendinimo srityje. Net jei buvo padaryta pažanga siekiant pagrindinio užimtumo tikslo, kitose srityse pažanga buvo nepakankama, visų pirma kalbant apie siekį 15 mln. sumažinti žmonių, kuriems gresia skurdas ar socialinė atskirtis, skaičių. Reikia dar daug nuveikti, jei ES ir valstybės narės nori laikytis ESTR tikslų ir principų ir juos visiškai įgyvendinti. Kad būtų galima imtis tolesnių veiksmų, reikia atlikti išsamų ir objektyvų ankstesnio veiksmų plano įgyvendinimo vertinimą.

1.2. Šia nuomone siekiama prisidėti prie Europos Komisijos paskelbto naujojo veiksmų plano ir pateikti rekomendacijas dėl iniciatyvų atitinkamais lygmenimis. EESRK mano, kad jo rekomendacijoms dėl politikos ir valdymo turėtų būti teikiama pirmenybė rengiant naują į ateitį orientuotą ESTR veiksmų planą, kuriame daugiausia dėmesio būtų skiriama nustatytų socialinių normų ir standartų įgyvendinimui ir vykdymui, o prireikus – jų vertinimui ir atnaujinimui atsižvelgiant į besikeičiančius visuomenės poreikius ir naujus geopolitinius ir ekonominius iššūkius.

1.3. Priemonės turėtų derėti su ES ir valstybių narių kompetencijos pasidalijimu bei subsidiarumo ir proporcingumo principais ir jomis turėtų būti prisidedama prie bendro konkurencingumo ir Europos ekonominio ir socialinio modelio tvarumo stiprinimo. Kaip nurodoma M. Draghi pranešime, konkrečios pastangos skatinti užimtumą, socialinę pažangą ir našumą grindžiamos bendru įsitikinimu, kad konkurencingumas ir socialinė pažanga yra neatsiejami veiksniai.

1.4. Atsižvelgdamas į daugybę iššūkių, su kuriais susiduria Europa, EESRK pabrėžia, kad pirminiai Europos socialinių teisių ramsčio tikslai tebėra aktualūs, ir pasisako už holistinį požiūrį, apimantį teisingumą, konkurencingumą, saugumą ir įtraukumą Europos socialiniame modelyje Europos socialinių teisių ramsčio veiksmų planas turėtų atlikti savo vaidmenį skatinant aplinką, kurioje visi atitinkami subjektai, įskaitant valdžios institucijas, galėtų prisiimti socialinę atsakomybę, o įmonės galėtų išnaudoti savo našumo potencialą ir kurti kokybiškas darbo vietas. Tam reikia siekti integracinio ekonomikos augimo, grindžiamo tvirtu bendrosios rinkos pagrindu, moksliniais tyrimais ir inovacijomis, kurie remiami struktūrinėmis reformomis, didinančiomis užimtumo lygį ir galimybes įgyti įgūdžių, kartu užtikrinant sąžiningą ir sklandų darbo rinkų ir socialinės apsaugos sistemų veikimą. Įvairiais lygmenimis socialinis dialogas gali būti naudingas padedant Europai prisitaikyti prie profesinio gyvenimo pokyčių, taip pat kaip atsakingo pokyčių valdymo priemonė.

2. **Politinės rekomendacijos**

2.1. ***Lygios galimybės ir galimybė įsidarbinti***

2.1.1. **Pajamų nelygybės mažinimas ir lyčių lygybės skatinimas.** Nors šioje srityje jau priimtos kelios iniciatyvos, veiksmų plane turėtų būti numatytos tolesnės priemonės, kuriomis valstybės narės būtų skatinamos spręsti pajamų nelygybės problemą ir mažinti vyrų ir moterų užimtumo skirtumus. Europai reikia naujos lyčių lygybės strategijos laikotarpiui po 2025 m., kurioje taip pat būtų atsižvelgta į sąveikiškumą. Siekiant kuo geriau pasinaudoti Darbo užmokesčio skaidrumo direktyva, būtinas reguliarus valstybių narių dialogas ir Europos Komisijos pagalba aiškinant ir įgyvendinant šią direktyvą.

2.1.2. **Vienodo požiūrio skatinimas.** Nors Europos Komisija pareiškė ketinanti atšaukti pasiūlymą dėl vienodo požiūrio direktyvos, dėl kurio deramasi nuo 2008 m., EESRK ir toliau ragina imtis veiksmingų kovos su diskriminacija priemonių, be kita ko, apimančių ne tik darbo rinką.

2.1.3. **Užimtumo tikslai ir aktyvi integracija į darbo rinką.** Reikia imtis priemonių, kad darbo rinkos galėtų spręsti darbo jėgos ir įgūdžių trūkumo problemą ir kartu būtų siekiama sumažinti žmonių, kuriems gresia skurdas ir socialinė atskirtis, skaičių. Darbo rinkos politika turi būti siekiama, kad neaktyvūs asmenys ir bedarbiai pradėtų dirbti, be kita ko, stiprinant kvalifikacijos kėlimą ir perkvalifikavimą ir teikiant paskatas geriau reintegruotis į darbo rinką ir teikti pakankamą paramą aktyvumo skatinimui, kad asmenys greičiau vėl pradėtų dirbti. Veiksmingų valstybinių užimtumo tarnybų vaidmuo yra labai svarbus ir jos turi turėti pakankamai išteklių ir darbuotojų. Neįgaliesiems turėtų būti taikomos specialios priemonės ir teikiama parama. Kad būtų padaryta pažanga siekiant ESTR 13 principo tikslų, EESRK pakartoja savo pasiūlymą tobulinti pagrindinius valstybių narių nedarbo draudimo sistemų elementus, deramai atsižvelgiant į įvairias kompetencijas. Tam reikėtų, kad valstybės narės, padedant EK, įvertintų ir išnagrinėtų šių sistemų standartus, įskaitant didesnes grynąsias pajamų pakeitimo normas, tinkamos trukmės išmokas, didesnę aprėptį, taip pat mokymą bei paramą darbo ieškantiems asmenims keičiantis statusui darbo rinkoje.

2.1.4. **Socialinės apsaugos reguliavimo koordinavimo atnaujinimas.** EESRK ragina valstybes nares baigti gerinti socialinės apsaugos reguliavimo koordinavimą. Tai turėtų būti daroma atsižvelgiant į vidaus rinkos ir laisvo darbuotojų judėjimo pokyčius, kad būtų užtikrintos perkeliamos socialinės apsaugos teisės, leidžiančios tarpvalstybiniams darbuotojams sklandžiai mokėti įmokas ir gauti socialines išmokas ES.

2.1.5. **Raginimas parengti teisingos pertvarkos politikos dokumentų rinkinį.** EESRK pakartoja savo raginimą parengti veiksmingą darbo rinkos politikos priemonių rinkinį, kad būtų remiama skaitmeninė ir žalioji pertvarka. Tai reiškia, kad reikia numatyti ir valdyti pokyčius, vadovautis pagrindiniais socialinio dialogo ir kolektyvinių derybų principais ir integruoti teisingo perėjimo iniciatyvas į ESTR ir Europos semestro įgyvendinimą ([1]). Būtina visapusiškai įgyvendinti Socialinės ekonomikos veiksmų planą ([2]).

([1]) Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė. Teisinga pertvarka ir ES politikos priemonės, padedančios pagrindą socialiai atsakingesniam Europos žaliajam kursui (nuomonė savo iniciatyva) (OL C, C/2025/772, 2025 2 11, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/772/oj).

([2]) COM(2021) 778 *final* ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Komisijos komunikato Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Žmonėms tarnaujančios ekonomikos kūrimas: socialinės ekonomikos veiksmų planas“ (COM(2021) 778 final) (OL C 323, 2022 8 26, p. 38).

2.1.6. **Įgūdžiai ir kompetencijos.** Sparčiai vystantis technologijoms, pereinant prie žaliosios ekonomikos ir vykstant demografiniams pokyčiams, žmonių įgūdžiai ir kompetencijos yra svarbiausi konkurencingumo ir Europos socialinės rinkos modelio tvarumo veiksniai. Šiems iššūkiams įveikti reikia plataus užmojo nacionalinių švietimo ir mokymo sistemų reformų, kurios turi būti rengiamos glaudžiai bendradarbiaujant su socialiniais partneriais.

2.1.7. **Galimybių mokytis ir mokymosi visą gyvenimą bei investicijų į jį skatinimas.** EESRK jau yra rekomendavęs skatinti galimybę mokytis nuolat ir visą gyvenimą, nes tai yra kiekvieno asmens teisė, pripažįstama ES lygmeniu ir suteikiama nacionaliniu lygmeniu. Tai leis žmonėms prisitaikyti prie skaitmeninės ir DI raidos ([3]) ir prisitaikyti prie darbo rinkos pokyčių, kuriuos lemia žalioji pertvarka. Tai ypač svarbu labiausiai nuo mokymo ir darbo rinkos nutolusiems asmenims, įskaitant nesimokantį, nedirbantį ir mokymuose nedalyvaujantį (NEET) jaunimą. ESTR tikslų neįmanoma pasiekti be didesnių viešųjų ir privačių investicijų į švietimą ir didesnio darbdavių ir socialinių partnerių įsipareigojimo sudaryti daugiau mokymosi ir mokymo darbo vietoje galimybių. Be to, EESRK ragina valstybes nares sukurti sistemas, pagal kurias būtų teikiama pakankama finansinė parama pragyvenimo išlaidoms padengti suteikiant teisę gauti išmokas, ypač ilgesniems mokymosi ir mokymo laikotarpiams.

2.2. ***Tinkamos darbo sąlygos***

2.2.1. **Kova su dirbančiųjų skurdu.** EESRK mano, kad būtina gerokai sumažinti dirbančių asmenų skurdo rizikos lygį, kurio priežastys yra įvairios. Tam reikia holistinio požiūrio: mažinti nestandartinį užimtumą, užtikrinti pakankamą minimalų darbo užmokestį ir sudaryti geresnes galimybes pereiti iš vienos darbo vietos į kitą, gerinti darbo sąlygas ir toliau investuoti į mokymą ir kvalifikacijos kėlimą, ypač mažiau produktyviuose sektoriuose. ES lygmeniu reikia imtis atitinkamų iniciatyvų, kad valstybėse narėse būtų nustatyti bendri minimalūs standartai. EESRK ragina tinkamai įgyvendinti Direktyvą dėl deramo minimaliojo darbo užmokesčio.

2.2.2. Tinkamų darbo sąlygų stebėsena ir užtikrinimas**, kokybiškų darbo vietų kūrimas ir kova su nesaugiu darbu.** Šioje srityje jau imtasi tam tikrų priemonių. Nacionaliniu lygmeniu turėtų būti tinkamai įgyvendinamos priemonės, atliekama tinkama teisinė ir administracinė patikra ir užtikrinamas reikalavimų įgyvendinimas, siekiant, kad darbuotojai turėtų stabilų darbą, jų darbo sąlygos būtų saugios, be kita ko, atsižvelgiant į naujus pavojus darbe, darbo užmokestis – tinkamas ir prognozuojamas, o darbovietėse darbuotojai galėtų organizuotai daryti poveikį sprendimų priėmimui. Reikia labiau įsipareigoti spręsti teisingų ir tinkamų darbo sąlygų klausimą, ypač atsižvelgiant į vis įvairesnes sutartis, kurių didelė dalis sudaroma dėl mažų garantijų ir nestandartinio darbo. Tai visų pirma pasakytina apie Darbo skaitmeninėje platformoje direktyvos įgyvendinimą ir stebėseną. Daugiau dėmesio reikia skirti kokybiškų darbo vietų kūrimui, be kita ko, remiant mokymą, kvalifikacijos kėlimą, su naujomis technologijomis susijusių darbo vietų kūrimą ir verslumo pripažinimą. EESRK siūlo veiksmų plane nustatyti papildomą „kokybiškų darbo vietų tikslą“ ir ragina Europos Komisiją bendradarbiauti su socialiniais partneriais ir EUROFOUND analizuojant ir rengiant naudingus ir įgyvendinamus šios srities rodiklius.

2.2.3. **Galimybės naudotis kokybiškomis sveikatos priežiūros sistemomis ir (arba) priežiūros paslaugomis ir užtikrinti tinkamą darbuotojų skaičių šiame sektoriuje.** Europos Komisija turėtų remtis Europos priežiūros strategija ir skatinti valstybes nares daugiau investuoti į „priežiūros ekonomiką“, kaip numatyta TDO rezoliucijoje dėl deramo darbo skatinimo priežiūros ekonomikoje ([4]). Nustačius ES masto rekomendacijas, kuriomis būtų remiamos valstybių narių pastangos gerinti sveikatos priežiūros specialistų padėtį šiuo tikslu kuriant deramas darbo vietas, kuriose būtų mokamas teisingas darbo užmokestis ir siūlomi patrauklūs mokymo modeliai, ir šiuos veiksmus papildant tinkamai parengta migracijos politika, būtų galima išspręsti didžiulio darbuotojų trūkumo problemą. EESRK ragina atlikti rekomendacijų laikotarpio vidurio peržiūrą, grindžiamą stebėsena, kokiu mastu įgyvendinti Barselonos tikslai ir bendrieji ilgalaikės priežiūros reformų tikslai. Be to, reikia imtis iniciatyvų, kad būtų sprendžiama nesaugumo dėl darbo ir darbuotojų įsidarbinamumo problema rengiant mokymus ir skatinama kokybės kontrolė augančioje ilgalaikės priežiūros ir pagalbos srityje, visų pirma kovojant su nesąžininga verslo praktika šiame besiformuojančiame sektoriuje, kai tokios praktikos esama.

([3]) Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė „Pasiūlymas dėl Tarybos sprendimo dėl valstybių narių užimtumo politikos gairių“ (COM(2023) 599 final – 2023/0173 (NLE)) (OL C, C/2023/870, 2023 12 8, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/870/oj), 1.9, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Komisijos komunikato Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl Europos socialinių teisių ramsčio veiksmų plano (COM(2021) 102 final) (OL C 374, 2021 9 16, p. 38), 2.1.7.

([4]) *ILO Resolution on Decent Work and the Care Economy moves ahead*.

2.2.4. **Profesinės saugos ir sveikatos gerinimas.** Siekiant sumažinti riziką darbe, būtina taikyti prevencines strategijas, įskaitant informuotumo didinimą. Pagrindinis siekis – nulinis mirčių ir nelaimingų atsitikimų darbo vietoje skaičius. Reikia stiprinti kovą su profesinėmis ligomis, visų pirma sukeliamas kancerogeninių produktų ir medžiagų, patogenų ar pavojingų medžiagų. Reikia toliau remti savanoriškus susitarimus, tačiau kartu vykdyti nuolatinę Kancerogenų ir mutagenų direktyvos stebėseną dalyvaujant socialiniams partneriams ir mokslininkams.

2.2.5. **Naujų rizikos veiksnių darbe šalinimas konsultuojantis su socialiniais partneriais.** Geresnė sveikatos apsauga darbe didina įmonių konkurencingumą. Tai taip pat pasakytina apie naujų pavojų ir psichikos sveikatos problemų, ypač susijusių su naujų technologijų naudojimu, sprendimą. EESRK rekomenduoja užtikrinti teisę atsijungti, nes tai ne tik apsaugo darbuotojus, bet ir gali padidinti našumą. EESRK ragina Europos Komisiją pateikti pasiūlymą dėl direktyvos dėl psichosocialinės rizikos. Joje turėtų būti numatyti privalomi įpareigojimai nustatyti psichosocialinę riziką atliekant tinkamus rizikos vertinimus, kuriuose dalyvautų darbuotojai ir profesinės sąjungos. Klimato kaita taip pat kelia naujų pavojų, todėl būtina spręsti darbo ekstremalios temperatūros sąlygomis klausimą.

2.2.6. **Jaunimo užimtumo galimybių ir užimtumo kokybės gerinimas**. EESRK ne kartą ragino užtikrinti vienodas sąlygas jaunimui darbo rinkoje ([5]), be kita ko, valdant riziką, siejamą su nestandartiniu darbu ir padidėjusiu neapibrėžtumu, įskaitant darbą ne visą darbo laiką ne savo noru ir laikiną darbą. Į veiksmų planą turėtų būti įtraukti įvairūs jaunimo, ypač NEET jaunimo ([6]), užimtumo aspektai, pavyzdžiui, perėjimas iš švietimo sistemos į darbo rinką, kokybiškų darbo vietų poreikis ir tinkama socialinė apsauga, galinti apsaugoti jaunuolius net ir tuo metu, kai jie nedirba. Atsižvelgdamas į siūlomą Stažuočių direktyvą, EESRK ragina imtis ryžtingos teisėkūros iniciatyvos, kuria būtų užtikrinta, kad darbą atliekantys stažuotojai taip pat naudotųsi darbuotojų teisėmis.

2.2.7. **Į žmogų orientuoto dirbtinio intelekto priemonės.** Atsižvelgiant į platų dirbtinio intelekto ir naujų besiformuojančių technologijų potencialą, reikia laikytis požiūrio, kuriuo būtų siekiama išvengti neigiamų šių technologijų naudojimo pasekmių darbuotojams. Teisėkūros iniciatyvomis reikėtų pašalinti darbuotojų teisių apsaugos darbo vietoje spragas ir užtikrinti, kad žmonės ir toliau kontroliuotų visą žmogaus ir mašinos sąveiką ([7]).

2.2.8. **Sąžiningo darbuotojų judumo užtikrinimas.** EESRK atkreipia dėmesį į Europos Parlamento raginimą peržiūrėti Europos darbo institucijos įgaliojimus ir iš esmės sustiprinti jos įgaliojimus, kad ji galėtų tirti įtariamus ES teisės pažeidimo arba jos netaikymo atvejus ir savo iniciatyva, pranešusi kompetentingoms nacionalinėms institucijoms, inicijuoti ir atlikti tyrimus bei patikrinimus tarpvalstybiniais atvejais.

2.3. *Socialinė apsauga ir įtrauktis*

2.3.1. Išsamesni pasiūlymai pateikti kitose EESRK nuomonėse, visų pirma nuomonėje dėl ES kovos su skurdu strategijos (SOC/829). Šie pasiūlymai priemones, kuriomis siekiama:

— stiprinti bendras pastangas didinti užimtumo galimybes įgalinant ir apsaugant pažeidžiamas grupes;

— spręsti vaikų ir jaunimo skurdo problemą valstybėse narėse visapusiškai įgyvendinant Jaunimo garantijų iniciatyvą ir vaiko garantijų sistemą, įskaitant atitinkamas investicijas į kokybiškas, įperkamas ir prieinamas vaikų priežiūros paslaugas;

— kovoti su skurdu senatvėje, socialine atskirtimi ir vienišumu ir užtikrinti, kad pensijų reformos, grindžiamos finansiniu tvarumu, nekeltų pavojaus vyresnio amžiaus žmonių gyvenimo lygiui;

— vykdant tikslines investicijas apsaugoti bendrojo intereso paslaugas – viešąsias, privačiąsias ir socialines įmones;

([5]) Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė „Vienodas požiūris į jaunimą darbo rinkoje“ (nuomonė savo iniciatyva) (OL C 293, 2023 8 18, p. 48), *Workers' Rights for the XXI century* (Europos jaunimo forumas, pozicijos dokumentas 12/2024).

([6]) https://www.youthforum.org/policy-library/youth-guarantee-how-to-support-young-people-finding-a-pathway.

([7]) EESRK nuomonė *„E. Letta ir M. Draghi pranešimų dėl ES bendrosios rinkos veikimo ir konkurencingumo vertinimas“* (OL C, C/2025/2004, 2025 4 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2004/oj), 10.3.

— skatinti valstybių narių politiką, kuria siekiama užtikrinti galimybes gauti socialinį būstą ir paramą būstui tiems, kuriems jos reikia, nustatyti ESTR įperkamo būsto tikslą ir kovoti su benamyste;

— užtikrinti vienodas galimybes naudotis energija ir energijos tiekimo saugumą prieinamomis kainomis;

— atnaujinti ir sustiprinti išteklių centrą „AccessibleEU“ ([8]).

3. **Rekomendacijos dėl valdymo**

3.1. **Socialinių partnerių ir pilietinės visuomenės dalyvavimas.** EESRK visada pabrėžė, kad socialinis dialogas visais lygmenimis atlieka svarbų vaidmenį ugdant teisingą ir įtraukią visuomenę ir didinant augimą, našumą, užimtumą ir konkurencingumą. Komitetas pritaria tam, kad socialiniai partneriai nuo pat pradžių visapusiškai dalyvautų formuojant socialinę politiką nuo ankstyvųjų jos rengimo etapų iki projektavimo ir įgyvendinimo proceso, taip pat ir tose valstybėse narėse, kuriose tai dar nėra tinkamai užtikrinta. Socialinio dialogo struktūrose turėtų būti visapusiškai paisoma ypatingo socialinių partnerių vaidmens, kartu pripažįstant, kad pilietinis dialogas įvairiausiais klausimais, kuriame dalyvauja platesnis suinteresuotųjų šalių ratas, yra atskiras procesas. EESRK palankiai vertina Europos Komisijos pastangas sudaryti sąlygas daugeliui Europos organizacijų, pavyzdžiui, Europos kovos su benamyste platformai (EPOCH), prisidėti prie socialinės politikos sričių. EPOCH turėtų ir toliau dalyvauti ESTR įgyvendinimo procese. EESRK rekomenduoja pagal šį išbandytą modelį sukurti kitas temines platformas.

3.2. **Socialinių tikslų integravimas** į visas politikos sritis pagal SESV 9 straipsnio horizontaliąją socialinę nuostatą.

3.3. **Lyčių lygybės aspekto integravimas ir pirmenybės jam teikimas visame ESTR.** Lyčių lygybė turėtų būti sistemingai įtraukiama į visus 20 ESTR principų, kad būtų pasiekti visiems naudingi politikos rezultatai ir panaikinti išliekantys lyčių skirtumai. EESRK siūlo į naująjį ESTR veiksmų planą ir susijusius biudžetus įtraukti su lytimi susijusius rodiklius.

3.4. EESRK su dideliu susidomėjimu atkreipia dėmesį į Jaunimo forumo iniciatyvą taikyti jaunimo patikros mechanizmą, kuris leistų sistemingai vertinti ir užtikrinti, kad visos politikos priemonės būtų suderintos su jaunimo socialinėmis teisėmis ir gerove visoje ES ir jas veiksmingai skatintų, taip integruojant jaunimo teises ir užtikrinant visapusišką požiūrį į įvairių problemų, su kuriomis susiduria jaunimas, sprendimą.

3.5. **Taisyklių supaprastinimas nepakenkiant pagrindiniams tikslams**. EESRK pripažįsta Europos Komisijos parengtą darbotvarkę, kuria siekiama supaprastinti ir racionalizuoti teisės aktus ir veiksmingiau įgyvendinti politiką. Tokios iniciatyvos turėtų būti įgyvendinamos nepakenkiant pagrindiniams socialiniams tikslams.

3.6. **Sąsaja su Europos semestru.** EESRK palankiai vertina tai, kad imtasi priemonių pripažinti ir sustiprinti ESTR veiksmų plano sąsają su Europos semestro, kuris yra svarbi ES socialinio ir ekonominio valdymo sistemos sudedamoji dalis, koordinavimu ir ataskaitų teikimu. Semestro metu reikėtų geriau koordinuoti visų ES tikslų įgyvendinimą ir vykdyti stebėseną. EESRK pripažįsta esminį Užimtumo, socialinės politikos, sveikatos ir vartotojų reikalų (EPSCO) tarybos vaidmenį socialinių rodiklių srityje.

3.7. **ES skiriamas ESTR tikslų finansavimas.** EESRK ragina numatyti sąlyginį bendro ESF+ skiriamų lėšų sumos padidinimą. Kaip ir žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos atveju, kai valstybės narės pagal savo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus kiekvienai sričiai turi skirti 37 proc. ir 20 proc. savo išlaidų, ištekliai turėtų būti skirti darbo rinkai ir socialinėms išlaidoms bei investicijoms.

([8]) Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė „Energijos nepritekliaus šalinimas ir ES atsparumas. Ekonominiai ir socialiniai iššūkiai“ (tiriamoji nuomonė ES Tarybai pirmininkaujančios Čekijos prašymu) (OL C 486, 2022 12 21, p. 88), 1.1, 1.3.

3.8. **Fiskalinė erdvė investicijoms į socialines išlaidas.** Valstybėms narėms nepavyks įgyvendinti ESTR, jei jos nesugebės paskatinti didelių ir koordinuotų investicijų į socialines išlaidas ir socialinę infrastruktūrą. Tai turi atsispindėti Europos semestre, kuris buvo šiek tiek pakoreguotas taip, kad atitiktų ESTR principus. Turi būti apsvarstyti tolesni veiksmai. EESRK yra ne kartą pareiškęs, kad didesnes viešąsias investicijas valstybėse narėse galima užtikrinti taikant subalansuoto biudžeto taisyklę, kuri leistų lanksčiau taikyti biudžeto taisykles ([9]).

3.9. **Socialinės investicijos.** Nepakankamų socialinių investicijų kaina ilguoju laikotarpiu neretai gali būti daug didesnė, todėl EESRK primena, kad socialinės investicijos turi daug teigiamų pasekmių. Plataus masto ir gerai parengtos socialinės investicijos turi būti vykdomos kartu su struktūrinėmis reformomis ir tapti svarbiu ESTR įgyvendinimo elementu. Tai gali duoti didelę naudą ekonomikos augimui, nes jos daro poveikį žmonėms ir produktyvumui, įskaitant didesnį inovacinį pajėgumą, naujų technologijų įsisavinimą ir užimtumo galimybes, taip pat įtraukų ir tvarų konkurencingumą.

3.10. **ESTR poreikių atspindėjimas kitoje daugiametėje finansinėje programoje (DFP).** Daugiametės finansinės programos rengimas – tai galimybė paremti ES ir valstybių narių pastangas įgyvendinti ESTR nesumažinant dėmesio ES prioritetams. Tai reiškia, kad lėšos turi būti naudojamos nuosekliai, o ESTR turi būti pripažintas kaip veiksmų programų orientyras ir priemonė struktūrinių ir investicinių fondų, ESF+ ir kitų atitinkamų ES biudžeto išlaidų kategorijų poveikiui įvertinti. Socialinės sąlygos užtikrintų, kad projektais būtų aktyviai prisidedama prie svarbiausių socialinių tikslų įgyvendinimo. Investicijos į saugumą ir gynybą yra neveiksmingos, jei visuomenė susiskaldžiusi. Socialinis investicijų ir reformų aspektas turėtų būti neatsiejama saugumo darbotvarkės dalis ([10]). Tiek ES, tiek valstybės narės neturi rizikuoti būtinomis socialinėmis investicijomis ar jų atsisakyti dėl didesnių išlaidų gynybai.

3.11. **Socialinių rodiklių suvestinės vertinimas ir rengimas.** ESTR įgyvendinimas turėtų būti grindžiamas išmatuojamais veiksmais ir nuolatine stebėsena naudojant socialinių rodiklių suvestinę. EESRK ragina patikslinti semestro metu naudojamą socialinių rodiklių suvestinę. Socialiniai partneriai ir pilietinės visuomenės organizacijos turėtų dalyvauti diskusijoje šiuo klausimu, kad būtų patobulinti esami ir prireikus nustatyti nauji rodikliai, kurie padėtų stebėti visus ESTR principus ir teises ([11]).

3.12. **Veiksmingas naudojimasis socialinės konvergencijos sistema.** Kaip priemonė, leidžianti struktūriškai nustatyti ir palyginti nacionalinius užimtumo ir socialinės politikos pokyčius ir stebėti, ar socialinė politika tinkamai įgyvendinama ir finansuojama, socialinės konvergencijos sistema galėtų padėti nustatyti šalis, kurioms gresia atsilikimas ir kurių padėtį reikia atidžiau išnagrinėti. Ji turi būti geriau integruota į Europos semestrą, kad vyriausybės būtų skatinamos imtis veiksmų vadovaujantis atitinkamomis konkrečioms šalims skirtomis rekomendacijomis.

3.13. **Ne tik BVP, bet ir kitų gerovės vertinimo rodiklių skatinimas.** Siekiant įvertinti socialinę sanglaudą, gyvenimo kokybę, teisingą galimybių ir išteklių paskirstymą ir sumažinti socialinę bei kultūrinę atskirtį, be BVP, reikalingi tinkamesni ir visapusiškesni rodikliai. EESRK jau yra aiškiai nurodęs, kad Europos valdymo procesui reikėtų naujos perspektyvos, kuri būtų sutelkta į piliečių gerovę ir klestėjimą. EESRK pritaria Europos socialinių partnerių pasiūlymams dėl naujų rodiklių, papildančių BVP rodiklį socialinėje, ekonominėje ir aplinkosaugos srityse ([12]), ir paragino sukurti rodiklių suvestinę, neapsiribojančią BVP ([13]).

([9]) OL C 227, 2018 6 28, p. 1 1.8, 3.6; OL C 327, 2013 11 12, p. 11; OL C 227, 2018 6 28, p. 95, 1.4, OL C 226, 2014 7 16, p. 21; OL C 262, 2018 7 25, p. 1, 3.14 ir OL C 190, 2019 6 5, p. 24, 1.8, OL C 262, 2018 7 25, 1, 1.4, OL C 14, 2020 1 15, p. 1-23, 1.7, 2.7.2.

([10]) Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto rezoliucija. ES demokratinės pažangos planavimas. Rezoliucija kitai teisėkūros institucijų kadencijai (OL C, C/2024/6861, 2024 11 28, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6861/oj), 7.3.

([11]) Rezultatų suvestinėje a) trūksta duomenų, suskirstytų pagal įvairias charakteristikas, pavyzdžiui, lytį, amžių, etninę priklausomybę ir socialinį bei ekonominį statusą, kurie padėtų veiksmingiau įvertinti politikos poveikį įvairioms pažeidžiamoje padėtyje esančioms grupėms, b) valstybės narės neturėtų būti lyginamos tik pagal geriausius ir blogiausius rezultatus, palyginti su ES vidurkiu. Vietoj to, turėtų būti vertinama pažanga pagal plataus užmojo nacionalinius kiekybinius tikslus, c) trūksta pagrindinių aspektų rodiklių (pvz., dėl socialinės ekonomikos kuriamų darbo vietų pažeidžiamoje padėtyje esančioms grupėms, dėl socialinio dialogo, kolektyvinių derybų ir darbuotojų dalyvavimo, dėl benamystės); kiti rodikliai yra pernelyg riboti (pvz., neįgaliųjų teisės, trūksta rodiklio, neapsiribojančio užimtumo skirtumu), d) esama didelių skirtumų tarp valstybių narių duomenų rinkimo procedūrų, todėl pabrėžiama, kad reikia daugiau nuveikti siekiant standartizuoti procesus ir užtikrinti savalaikius, tikslius ir palyginamus duomenis, e) praktiškai politinių prioritetų požiūriu ji ir toliau priklauso nuo makroekonominio disbalanso procedūros rezultatų suvestinės.

([12]) *Supplementing GDP as welfare measure.*

([13]) Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė „Ne tik BVP, bet ir kitos priemonės sėkmingam atsigavimui ir tvariai bei atspariai ES ekonomikai skatinti“ (nuomonė savo iniciatyva) (OL C 152, 2022 4 6, p. 7).

3.14. **Naudojimasis viešųjų pirkimų procedūromis.** EESRK ragina daugiau dėmesio skirti tam, kaip viešųjų pirkimų taisyklės galėtų padėti gerinti galiojančios ES ir nacionalinės darbo ir socialinės teisės taikymą ir vykdymo užtikrinimą ([14]). Bendros, suderintos ES viešųjų pirkimų teisės sąlygos ir taisyklės turėtų nutraukti praktiką, kai konkursą laimi mažiausią kainą pasiūlęs dalyvis, ir užtikrinti, kad, sudarydamos sutartis, perkančiosios organizacijos privalėtų atsižvelgti į ESTR atitinkančius socialinius ir aplinkosaugos kriterijus. Todėl EESRK ragina išplėsti ES viešųjų pirkimų direktyvose numatytus sutarčių sudarymo reikalavimus, įskaitant kolektyvines derybas, kad jie apimtų ir socialinius aspektus.

Briuselis, 2025 m. birželio 18 d.

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas
Oliver RÖPKE

([14]) OL C 374, 2021 9 16, p. 38, 1.23, 2.5.3.

I PRIEDAS

POVEIKIS TEISĖS AKTUI

INTERESŲ GRUPIŲ ATSTOVŲ, IŠ KURIŲ PRANEŠĖJAS GAVO INFORMACIJOS, SĄRAŠAS

Toliau pateiktą sąrašą išskirtinai savanorišku pagrindu ir tik savo atsakomybe parengė pranešėjas. Rengdamas nuomonę SOC/822 „Naujas ESTR įgyvendinimo veiksmų planas“ pranešėjas gavo informacijos iš šių interesų grupių atstovų (organizacijų ir (arba) savarankiškai dirbančių asmenų):

European Committee of Regions
Directorate-General for Employment, Social Affairs and Inclusion of the European Commission
Eurofound
Eurodiaconia
European Trade Union Confederation (ETUC)
Members of the European Parliament
PANTEIA
Social Platform

Misija į Suomiją

Employers’ organisations: The Federation of Finnish Enterprises (Suomen Yrittäjät), Confederation of Finnish Industries (EK)
Workers’ organisations: Confederation of Unions for Professional and Managerial Staff in Finland (Akava), The Finnish Confederation of Professionals (STTK), The Central Organisation of Finnish Trade Unions (SAK)
Civil society organisations: Into ry (Outreach Youth Work and Workshop Activities), SOSTE Finnish Federation for Social Affairs and Health, The Finnish National Organisation of the Unemployed
Public Authorities: Ministry of Education, Ministry of Social Affairs and Health

Misija į Slovėniją

Employers’ organisations: Association of Employers of Slovenia (ZDS), The Chamber of Craft and Small Business of Slovenia (OZS)
Workers’ organisations: Confederation of Trade Unions of Slovenia (PERGAM), Confederation of the Public Sector Trade Unions of Slovenia (KSJS), The Association of Free Trade Unions of Slovenia (ZSSS)
Civil society organisations: Zavod Pelikan, Slovenska univerza za Tretje življenjsko obdobje
Public Authorities: State Secretary of Labour, Family, Social Affairs and Equal Opportunities, State secretary for internationalization, entrepreneurship, development resources and tourism

Viešasis klausymas „Naujas Europos socialinių teisių ramsčio įgyvendinimo veiksmų plana ir ES kovos su skurdu strategija“ ([1])

1 grupė. Europos socialinių teisių ramsčio įgyvendinimo veiksmų planas

Business Europe
SMEunited
European Trade Union Confederation (ETUC)
Social Platform
Directorate-General for Employment, Social Affairs and Inclusion of the European Commission
PANTEIA

2 grupė. ES kovos su skurdu strategija

United Nations, Office of the High Commissioner for Human Rights
Directorate-General for Employment, Social Affairs and Inclusion of the European Commission
Member of the European Parliament
European Network of Public Employment Services
Tilburg University
European Anti-Poverty Network

([1]) https://www.eesc.europa.eu/en/agenda/our-events/events/joint-public-hearing-new-action-plan-implementation-european-pillar-social-rights-and-eu-anti-poverty-strategy.

II PRIEDAS

Toliau pateikiami diskusijų metu atmesti pakeitimai, už kuriuos buvo atiduota ne mažiau kaip 1/4 balsų (DTT 74 str. 3 dalis):

3 PAKEITIMAS

Pateikė:

ARDHE Christian
BLIJLEVENS René
CLEVER Peter
DANISMAN Mira-Maria
KRAWCZYK Jacek
MINCHEVA Mariya
MISSLBECK-WINBERG Christiane
POTTIER Jean-Michel
SAMMUT BONNICI Dolores
SCHWENG Christa
SMOLE Jože
SÕBER Kristi
SOETE Paul
YGLESIAS Isabel

SOC/822
Naujas ESTR įgyvendinimo veiksmų planas

2.1.7 punktas

Iš dalies pakeisti taip:

Skyriaus nuomonė	Pakeitimas
Galimybių mokytis ir mokymosi visą gyvenimą bei investicijų į jį skatinimas. EESRK jau yra rekomendavęs, kad būtų skatinama galimybė mokytis nuolat ir visą gyvenimą***, nes tai yra kiekvieno asmens teisė, pripažįstama ES lygmeniu ir suteikiama nacionaliniu lygmeniu***. Tai leis žmonėms prisitaikyti prie skaitmeninės ir DI raidos ir susidoroti su darbo rinkos pokyčiais, kuriuos lemia žalioji pertvarka[***1***]. Tai ypač svarbu labiausiai nuo mokymo ir darbo rinkos nutolusiems asmenims, įskaitant nesimokantį, nedirbantį ir mokymuose nedalyvaujantį (NEET) jaunimą. ESTR tikslų neįmanoma pasiekti be didesnių viešųjų ir privačių investicijų į švietimą ir didesnio darbdavių ir socialinių partnerių įsipareigojimo didinti mokymąsi ir mokymą darbo vietoje. Be to, EESRK ragina valstybes nares sukurti sistemas, pagal kurias būtų teikiama pakankama finansinė parama pragyvenimo išlaidoms padengti suteikiant teisę gauti išmokas, ypač ilgesniems mokymosi ir mokymo laikotarpiams.	Galimybių mokytis ir mokymosi visą gyvenimą bei investicijų į jį skatinimas. EESRK jau yra rekomendavęs, kad būtų skatinama galimybė mokytis nuolat ir visą gyvenimą, kad būtų užtikrinta***, kad visi asmenys turėtų prieigą prie kokybiško ir visą gyvenimą trunkančio mokymosi kiekvienu karjeros ir gyvenimo etapu ir pereinamuoju laikotarpiu[1]***. Tai leis žmonėms prisitaikyti prie skaitmeninės ir DI raidos[***2***] ir susidoroti su darbo rinkos pokyčiais, kuriuos lemia žalioji pertvarka. Tai ypač svarbu labiausiai nuo mokymo ir darbo rinkos nutolusiems asmenims, įskaitant nesimokantį, nedirbantį ir mokymuose nedalyvaujantį (NEET) jaunimą. ESTR tikslų neįmanoma pasiekti be didesnių viešųjų ir privačių investicijų į švietimą ir didesnio darbdavių ir socialinių partnerių įsipareigojimo didinti mokymąsi ir mokymą darbo vietoje. Be to, EESRK ragina valstybes nares ***apsvarstyti galimybę*** sukurti sistemas, pagal kurias būtų teikiama pakankama finansinė parama pragyvenimo išlaidoms padengti suteikiant teisę gauti išmokas, ypač ilgesniems mokymosi ir mokymo laikotarpiams. ***[1] SOC/774 point 3.2.***
[1] OL C, C/2023/870, 1.9, OL C 374, 2021 9 16, p. 38–49, 2.1.7.	[2] OL C, C/2023/870, 1.9, OL C 374, 2021 9 16, p. 38–49, 2.1.7.

Paaiškinimas

Kalbant apie mokymąsi visą gyvenimą, siūloma naudoti formuluotę, grindžiamą nuomone SOC/774 dėl skaitmeninių įgūdžių ir švietimo dokumentų rinkinio. Kadangi nacionaliniai mokymo modeliai skiriasi, valstybėms narėms turėtų būti aiškiai palikta galimybė apsvarstyti bet kokių naujų sistemų naudingumą.

Balsavimo rezultatai

Už	95
Prieš:	110
Susilaikė	5

4 PAKEITIMAS

Pateikė:

ARDHE Christian
BLIJLEVENS René
CLEVER Peter
DANISMAN Mira-Maria
KRAWCZYK Jacek
MINCHEVA Mariya
MISSLBECK-WINBERG Christiane
POTTIER Jean-Michel
SAMMUT BONNICI Dolores
SCHWENG Christa
SMOLE Jože
SÕBER Kristi
SOETE Paul
YGLESIAS Isabel

SOC/822
Naujas ESTR įgyvendinimo veiksmų planas

2.2.1 punktas

Iš dalies pakeisti taip:

Skyriaus nuomonė	Pakeitimas
Kova su dirbančiųjų skurdu. EESRK mano, kad daugelio veiksnių nulemtą dirbančiųjų, kuriems gresia skurdas, skaičių būtina gerokai sumažinti. Tam reikia holistinio požiūrio ***ir mažinti nestandartinį užimtumą***, užtikrinti pakankamą minimalų darbo užmokestį ir sudaryti geresnes sąlygas pereiti iš vienos darbo vietos į kitą, gerinti darbo sąlygas ir toliau investuoti į mokymą ir kvalifikacijos kėlimą, ypač mažiau produktyviuose sektoriuose. ***ES lygmeniu reikia imtis*** atitinkamų iniciatyvų***, kad*** valstybėse narėse ***būtų nustatyti bendri minimalūs standartai.*** EESRK ragina tinkamai įgyvendinti Direktyvą dėl deramo minimaliojo darbo užmokesčio.	Kova su dirbančiųjų skurdu. EESRK mano, kad daugelio veiksnių nulemtą dirbančiųjų, kuriems gresia skurdas, skaičių būtina gerokai sumažinti. ***Dirbančiųjų skurdas yra sudėtinga problema.*** Tam reikia holistinio požiūrio***, kuriuo būtų skatinamos teisingos ir įvairios užimtumo formos***, užtikrinamas pakankamas minimalus darbo užmokestis ir sudaromos geresnės sąlygos pereiti iš vienos darbo vietos į kitą, gerinamos darbo sąlygos ir toliau investuojama į mokymą ir kvalifikacijos kėlimą, ypač mažiau produktyviuose sektoriuose. ***Šiuo atžvilgiu reikėtų apsvarstyti*** atitinkamas iniciatyvas, ***kuriomis būtų remiamos*** valstybių narių ***ir socialinių partnerių pastangos.*** EESRK ragina tinkamai įgyvendinti Direktyvą dėl deramo minimaliojo darbo užmokesčio.

Paaiškinimas

Reikėtų pabrėžti, kad dirbančiųjų skurdas yra sudėtingas reiškinys. Taip pat reikėtų pabrėžti, kad laikantis holistinio požiūrio svarbus vaidmuo tenka įvairių užimtumo formų prieinamumui. EESRK nesusitaria dėl bendrų būtiniausių standartų nustatymo ES lygmeniu, todėl formuluotė turi būti labiau diferencijuota.

Balsavimo rezultatai

Už	94
Prieš	128
Susilaikė	6

5 PAKEITIMAS

Pateikė:

ARDHE Christian
BLIJLEVENS René
CLEVER Peter
DANISMAN Mira-Maria
KRAWCZYK Jacek
MINCHEVA Mariya
MISSLBECK-WINBERG Christiane
POTTIER Jean-Michel
SAMMUT BONNICI Dolores
SCHWENG Christa
SMOLE Jože
SÕBER Kristi
SOETE Paul
YGLESIAS Isabel

SOC/822
Naujas ESTR įgyvendinimo veiksmų planas

2.2.2 punktas

Iš dalies pakeisti taip:

Skyriaus nuomonė	Pakeitimas
Tinkamų darbo sąlygų stebėsena ir užtikrinimas, kokybiškų darbo vietų kūrimas ir kova su nesaugiu darbu. Šioje srityje jau imtasi tam tikrų priemonių. Nacionaliniu lygmeniu turėtų būti tinkamai įgyvendinamos priemonės, atliekama tinkama teisinė ir administracinė patikra ir užtikrinamas reikalavimų įgyvendinimas, siekiant, kad darbuotojai ***turėtų stabilų*** darbą, jų darbo sąlygos būtų saugios, be kita ko, atsižvelgiant į naujus pavojus darbe, darbo užmokestis – tinkamas ir prognozuojamas, o darbovietėse darbuotojai galėtų organizuotai daryti poveikį sprendimų priėmimui. Reikia labiau įsipareigoti spręsti teisingų ir tinkamų darbo sąlygų klausimą, ypač atsižvelgiant į vis įvairesnes sutartis, kurių ***didelė dalis sudaroma dėl nesaugaus ir nestandartinio darbo***. Tai ypač pasakytina apie Darbo skaitmeninėje platformoje direktyvos įgyvendinimą ir stebėseną. Daugiau dėmesio reikia skirti kokybiškų darbo vietų kūrimui, be kita ko, remiant mokymą, kvalifikacijos kėlimą, naujomis technologijomis pagrįstų darbo vietų kūrimą ir verslumo pripažinimą. EESRK ***siūlo veiksmų plane nustatyti papildomą „kokybiškų darbo vietų tikslą“*** ir ragina Europos Komisiją bendradarbiauti su socialiniais partneriais ir EUROFOUND analizuojant ir rengiant naudingus ir įgyvendinamus šios srities rodiklius.	Tinkamų darbo sąlygų stebėsena ir užtikrinimas, kokybiškų darbo vietų kūrimas ir kova su nesaugiu darbu. Šioje srityje jau imtasi tam tikrų priemonių. Nacionaliniu lygmeniu turėtų būti tinkamai įgyvendinamos priemonės, atliekama tinkama teisinė ir administracinė patikra ir užtikrinamas reikalavimų įgyvendinimas, siekiant, kad darbuotojų darbo ***vietos būtų tvarios***, jų darbo sąlygos būtų saugios, be kita ko, atsižvelgiant į naujus pavojus darbe, darbo užmokestis – tinkamas***, darbo užmokesčio nustatymo mechanizmai*** – ***skaidrūs*** ir prognozuojami, o darbovietėse darbuotojai galėtų organizuotai daryti poveikį sprendimų priėmimui. Reikia labiau įsipareigoti spręsti teisingų ir tinkamų darbo sąlygų klausimą, ypač atsižvelgiant į vis įvairesnes sutartis, kuriose ***turėtų būti tinkamai atsižvelgiama į darbuotojų ir darbdavių poreikius.*** Tai ypač pasakytina apie Darbo skaitmeninėje platformoje direktyvos įgyvendinimą ir stebėseną. Daugiau dėmesio reikia skirti kokybiškų darbo vietų kūrimui, be kita ko, remiant mokymą, kvalifikacijos kėlimą, naujomis technologijomis pagrįstų darbo vietų kūrimą ir verslumo pripažinimą. EESRK ragina Europos Komisiją bendradarbiauti su socialiniais partneriais ir EUROFOUND analizuojant ir rengiant naudingus ir įgyvendinamus šios srities rodiklius.

Paaiškinimas

Užuot kalbėjus „stabilias darbo vietas“, reikėtų akcentuoti darbuotojų galimybių įsidarbinti užtikrinimą. Sutarčių įvairinimas turėtų būti išreikštas pozityviau, labiau subalansuotai ir konstruktyviau. Galiausiai, nesusitariama dėl pasiūlymo dėl papildomo „kokybiškų darbo vietų“ tikslo. Be to, užuot nurodžius skaidrų darbo užmokestį, galima remtis tuo, kas nurodyta Europos socialinių teisių ramsčio 6 principe, t. y. kad „[d]arbo užmokestis visuomet nustatomas skaidriai ir nuspėjamai, paisant nacionalinės praktikos ir socialinių partnerių autonomiškumo“.

Balsavimo rezultatai

Už	93
Prieš	125
Susilaikė	5

7 PAKEITIMAS

Pateikė:

ARDHE Christian
BLIJLEVENS René
CLEVER Peter
DANISMAN Mira-Maria
KRAWCZYK Jacek
MINCHEVA Mariya
MISSLBECK-WINBERG Christiane
POTTIER Jean-Michel
SAMMUT BONNICI Dolores
SCHWENG Christa
SMOLE Jože
SÕBER Kristi
SOETE Paul
YGLESIAS Isabel

SOC/822
Naujas ESTR įgyvendinimo veiksmų planas

2.2.5 punktas

Iš dalies pakeisti taip:

Skyriaus nuomonė	Pakeitimas
Naujų rizikos veiksnių darbe šalinimas konsultuojantis su socialiniais partneriais. Dėl geresnės sveikatos apsaugos darbe įmonės tampa konkurencingesnės. Tai taip pat pasakytina apie naujus pavojus ir psichikos sveikatos problemas, ypač susijusias su naujų technologijų naudojimu. EESRK ***rekomenduoja užtikrinti teisę atsijungti, nes tai ne tik apsaugo darbuotojus, bet ir gali padidinti našumą. EESRK ragina Europos Komisiją pateikti pasiūlymą dėl direktyvos dėl psichosocialinės rizikos. Joje turėtų būti numatyti privalomi įpareigojimai nustatyti*** psichosocialinę riziką ***atliekant tinkamus rizikos vertinimus, kuriuose dalyvautų darbuotojai ir profesinės sąjungos***. Dėl klimato kaitos kyla ir naujų pavojų, todėl būtina spręsti darbo ekstremalios temperatūros sąlygomis klausimą.	Naujų rizikos veiksnių darbe šalinimas konsultuojantis su socialiniais partneriais. Dėl geresnės sveikatos apsaugos darbe įmonės tampa konkurencingesnės. Tai taip pat pasakytina apie naujus pavojus ir psichikos sveikatos problemas, ypač susijusias su naujų technologijų naudojimu. EESRK ***pakartoja savo pritarimą Komisijos siekiui skelbti ne teisėkūros iniciatyvą dėl psichikos sveikatos darbe ir*** psichosocialinės rizikos ***prevencijos darbe pagal 2021–2027 m. ES darbuotojų saugos ir sveikatos strateginę programą***; Dėl klimato kaitos kyla ir naujų pavojų, todėl būtina spręsti darbo ekstremalios temperatūros sąlygomis klausimą.

Paaiškinimas

EESRK nesusitaria dėl poreikio priimti teisės aktus dėl psichosocialinės rizikos. Todėl EESRK turėtų pakartoti savo pritarimą Komisijos siekiui skelbti ne teisėkūros iniciatyvą dėl psichikos sveikatos darbe ir psichosocialinės rizikos prevencijos darbe pagal 2021–2027 m. ES darbuotojų saugos ir sveikatos strateginę programą. Be to, kaip nurodyta keliose EESRK nuomonėse, nėra susitarimo dėl juridinės darbuotojų teisės atsijungti.

Balsavimo rezultatai

Už	93
Prieš	127
Susilaikė	2

8 PAKEITIMAS

Pateikė:

Christian Ardhe
BLIJLEVENS René
Peter Clever
DANISMAN Mira-Maria
KRAWCZYK Jacek
MINCHEVA Mariya
MISSLBECK-WINBERG Christiane
POTTIER Jean-Michel
SAMMUT BONNICI Dolores
SCHWENG Christa
SMOLE Jože
SÕBER Kristi
SOETE Paul
YGLESIAS Isabel

SOC/822
Naujas ESTR įgyvendinimo veiksmų planas

2.2.6 punktas

Iš dalies pakeisti taip:

Skyriaus nuomonė	Pakeitimas
Jaunimo užimtumo galimybių ir užimtumo kokybės gerinimas. EESRK ne kartą ragino užtikrinti vienodas sąlygas jaunimui darbo rinkoje[1], be kita ko, ***sprendžiant su nestandartiniu darbu, susijusiu su padidėjusiu neapibrėžtumu, įskaitant*** darbą ne visą darbo laiką ne savo noru ***ir laikiną darbą,*** susijusią riziką. Veiksmų plane įvairiais aspektais turėtų būti sprendžiama jaunimo, ypač NEET jaunimo***[2]***, užimtumo problema, pavyzdžiui, perėjimas iš švietimo sistemos į darbo rinką, kokybiškų darbo vietų poreikis ir tinkama socialinė apsauga, galinti apsaugoti jaunuolius net ir tuo metu, kai jie nedirba. ***Atsižvelgdamas į siūlomą Stažuočių direktyvą,*** EESRK ***ragina imtis tvirtos teisinės iniciatyvos, kuria būtų užtikrinta, kad darbą atliekantys stažuotojai taip pat turėtų darbuotojų teises.***	Jaunimo užimtumo galimybių ir užimtumo kokybės gerinimas. EESRK ne kartą ragino užtikrinti vienodas sąlygas jaunimui darbo rinkoje[1], be kita ko, darbo ne visą darbo laiką ne savo noru susijusios rizikos ***požiūriu***. ***Bendra vienodo požiūrio*** užimtumo ***ir profesinėje srityje sistema yra nustatyta Tarybos Direktyvoje 2000/78/ES[2], kuri vis dar yra aktuali. Kadangi ir darbuotojai, ir darbdaviai turi daug poreikių, susijusių su laikinu darbu,*** veiksmų plane įvairiais aspektais turėtų būti sprendžiama jaunimo, ypač NEET jaunimo, užimtumo problema, pavyzdžiui, perėjimas iš švietimo sistemos į darbo rinką ***ir verslumą***, kokybiškų darbo vietų poreikis ir tinkama socialinė apsauga, galinti apsaugoti jaunuolius net ir tuo metu, kai jie nedirba. EESRK ***taip pat pritaria rekomendacijos dėl stažuočių peržiūrai***.

Skyriaus nuomonė	Pakeitimas
[1] OL C 293, 2023 8 18, p. 48–57***, Workers' Rights for the XXI century (Europos jaunimo forumas, pozicijos dokumentas 12/2024)***.	[1] OL C 293, 2023 8 18, p. 48–57.
[2] ***https://www.youthforum.org/policy-library/youth-guarantee-how-to-support-young-people-finding-a-pathway.***	[2] ***SOC/721, OL C 293, 2023 8 18, p. 48–57, 5.1 punktas.***

Paaiškinimas

Kalbant apie vienodą požiūrį, siūloma remtis Direktyva 2000/78 dėl nediskriminavimo užimtumo srityje ir teiginiais, išsakytais nuomonėje SOC/721 (taip pat paminėta 8 išnašoje). Be to, reikėtų atsižvelgti tiek į darbuotojų, tiek į darbdavių poreikius, susijusius su laikinu darbu, ir į tai, kad svarbu spręsti perėjimo prie verslumo klausimą. Nėra bendro sutarimo dėl prašymo pateikti tvirtą teisėkūros iniciatyvą dėl stažuočių. Todėl reikėtų pritarti Tarybos rekomendacijos dėl stažuočių peržiūrai. Galiausiai į išnašą įtraukta daug plataus užmojo Jaunimo forumo pasiūlymų, kurie niekada nebuvo tinkamai aptarti rengiant šią nuomonę.

Balsavimo rezultatai

Už	90
Prieš	131
Susilaikė	4

9 PAKEITIMAS

Pateikė:

ARDHE Christian
BLIJLEVENS René
CLEVER Peter
DANISMAN Mira-Maria
KRAWCZYK Jacek
MINCHEVA Mariya
MISSLBECK-WINBERG Christiane
POTTIER Jean-Michel
SAMMUT BONNICI Dolores
SCHWENG Christa
SMOLE Jože
SÕBER Kristi
SOETE Paul
YGLESIAS Isabel

SOC/822
Naujas ESTR įgyvendinimo veiksmų planas

2.2.7 punktas

Iš dalies pakeisti taip:

Skyriaus nuomonė	Pakeitimas
Į žmogų orientuoto dirbtinio intelekto priemonės. Atsižvelgiant į platų dirbtinio intelekto ir naujų besiformuojančių technologijų potencialą, reikia laikytis požiūrio,	Į žmogų orientuoto dirbtinio intelekto priemonės. Atsižvelgiant į platų dirbtinio intelekto ir naujų besiformuojančių technologijų potencialą, reikia laikytis požiūrio,

Skyriaus nuomonė	Pakeitimas
kuriuo būtų siekiama išvengti neigiamų pasekmių darbuotojams dėl šių technologijų naudojimo. ***Teisėkūros iniciatyvomis reikėtų pašalinti darbuotojų teisių apsaugos darbo vietoje spragas ir*** užtikrinti, ***kad žmonės ir toliau kontroliuotų visą žmogaus ir mašinos sąveiką[1].***	kuriuo būtų siekiama išvengti neigiamų pasekmių darbuotojams dėl šių technologijų naudojimo. ***Taip pat svarbu*** užtikrinti, kad ***kuriant, diegiant ir naudojant DI visada būtų laikomasi principo, kad procesą valdo žmogus***.
[1] EESRK nuomonė E. Letta ir M. Draghi pranešimų dėl ES bendrosios rinkos veikimo ir konkurencingumo vertinimas, 10.3 punktas.	

Paaiškinimas

Siūloma, kad tekstas būtų bendresnio pobūdžio, nurodant būtinybę užtikrinti, kad kuriant, diegiant ir naudojant DI visada būtų laikomasi principo, jog procesą valdo žmogus.

Balsavimo rezultatai

Už	90
Prieš	130
Susilaikė	5

10 PAKEITIMAS

Pateikė:

ARDHE Christian
BLIJLEVENS René
CLEVER Peter
DANISMAN Mira-Maria
KRAWCZYK Jacek
MINCHEVA Mariya
MISSLBECK-WINBERG Christiane
POTTIER Jean-Michel
SAMMUT BONNICI Dolores
SCHWENG Christa
SMOLE Jože
SÕBER Kristi
SOETE Paul
YGLESIAS Isabel

SOC/822
Naujas ESTR įgyvendinimo veiksmų planas

2.3.1 punktas

Iš dalies pakeisti taip:

Skyriaus nuomonė	Pakeitimas
Išsamesni pasiūlymai pateikti kitose EESRK nuomonėse, visų pirma nuomonėje dėl ES kovos su skurdu strategijos (SOC/829). Tai apima priemones, kuriomis siekiama:	Išsamesni pasiūlymai pateikti kitose EESRK nuomonėse, visų pirma nuomonėje dėl ES kovos su skurdu strategijos (SOC/829). Tai apima priemones, kuriomis siekiama:
— stiprinti bendras pastangas didinti užimtumo galimybes įgalinant ir apsaugant pažeidžiamas grupes;	— stiprinti bendras pastangas didinti užimtumo galimybes įgalinant ir apsaugant pažeidžiamas grupes;

Skyriaus nuomonė	Pakeitimas
— spręsti vaikų ir jaunimo skurdo problemą valstybėse narėse visapusiškai įgyvendinant Jaunimo garantijų iniciatyvą ir vaiko garantijų sistemą, įskaitant atitinkamas investicijas į kokybiškas, įperkamas ir prieinamas vaikų priežiūros paslaugas;	— spręsti vaikų ir jaunimo skurdo problemą valstybėse narėse visapusiškai įgyvendinant Jaunimo garantijų iniciatyvą ir vaiko garantijų sistemą, įskaitant atitinkamas investicijas į kokybiškas, įperkamas ir prieinamas vaikų priežiūros paslaugas;
— kovoti su skurdu senatvėje, socialine atskirtimi ir vienišumu ir užtikrinti, kad pensijų reformos, grindžiamos finansiniu tvarumu, ***nekeltų pavojaus*** vyresnio amžiaus žmonių gyvenimo lygiui;	— kovoti su skurdu senatvėje, socialine atskirtimi ir vienišumu ir užtikrinti, kad pensijų reformos, grindžiamos finansiniu tvarumu, ***neproporcingai nepaveiktų*** vyresnio amžiaus žmonių gyvenimo lygio;
— pasitelkiant tikslines investicijas apsaugoti bendrojo intereso paslaugas – viešąsias, privačiąsias ir socialines įmones;	— pasitelkiant tikslines investicijas apsaugoti bendrojo intereso paslaugas – viešąsias, privačiąsias ir socialines įmones;
— skatinti valstybių narių politiką, kuria siekiama užtikrinti galimybes gauti socialinį būstą ir paramą būstui tiems, kuriems jos reikia, ***nustatyti ESTR įperkamo*** būsto ***tikslą*** ir kovoti su benamyste;	— skatinti valstybių narių politiką, kuria siekiama užtikrinti galimybes gauti socialinį būstą ir paramą būstui tiems, kuriems jos reikia, ***taip pat atsižvelgiant į būtinybę užtikrinti įperkamą*** būstą ir kovoti su benamyste;
— užtikrinti vienodas galimybes naudotis energija ir energijos tiekimo saugumą prieinamomis kainomis;	— užtikrinti vienodas galimybes naudotis energija ir energijos tiekimo saugumą prieinamomis kainomis; - atnaujinti ir sustiprinti išteklių centrą „AccessibleEU“[1].
— atnaujinti ir sustiprinti išteklių centrą „AccessibleEU“[1].	
[1] OL C 486, 2022 12 21, p. 88–94, 1.1, 1.3.	[1] OL C 486, 2022 12 21, p. 88–94, 1.1, 1.3.

Paaiškinimas

Siūloma labiau diferencijuoti tekstą, ypač todėl, kad nėra susitarta dėl naujo įperkamo būsto tikslo.

Balsavimo rezultatai

Už	88
Prieš	134
Susilaikė	5

14 PAKEITIMAS

Pateikė:

ARDHE Christian
BLIJLEVENS René
CLEVER Peter
DANISMAN Mira-Maria
KRAWCZYK Jacek
MINCHEVA Mariya
MISSLBECK-WINBERG Christiane
POTTIER Jean-Michel
SAMMUT BONNICI Dolores
SCHWENG Christa
SMOLE Jože
SÕBER Kristi
SOETE Paul
YGLESIAS Isabel

SOC/822

Naujas ESTR įgyvendinimo veiksmų planas

3.8 punktas

Iš dalies pakeisti taip

Skyriaus nuomonė	Pakeitimas
Fiskalinė erdvė investicijoms į socialines išlaidas. Valstybėms narėms nepavyks įgyvendinti ESTR, jei jos nesugebės paskatinti ***didelių*** ir koordinuotų investicijų į socialines išlaidas ir socialinę infrastruktūrą. Tai ***turi atsispindėti*** Europos semestre, kuris buvo šiek tiek pakoreguotas taip, kad atitiktų ESTR principus. ***Turi būti*** apsvarstyti tolesni veiksmai***. EESRK yra ne kartą pareiškęs, kad daugiau viešųjų investicijų valstybėse narėse galima užtikrinti taikant subalansuoto biudžeto taisyklę, kuri leistų*** lanksčiau ***taikyti biudžeto taisykles[1]***. ***[1] OL C 227, 2018 6 28, p. 1 1.8 ir 3.6; OL C 327, 2013 11 12, p. 11; OL C 227, 2018 6 28, p. 95, 1.4, OL C 226, 2014 7 16, p. 21; OL C 262, 2018 7 25, p. 1, 3.14 ir OL C 190, 2019 6 5, p. 24, 1.8., OL C 262, 2018 7 25, p. 1, 1.4, OL C 14, 2020 1 15, p. 1–23, 1.7, 2.7.2..***	Fiskalinė erdvė investicijoms į socialines išlaidas. Valstybėms narėms nepavyks įgyvendinti ESTR, jei jos nesugebės paskatinti ***pakankamų*** ir koordinuotų investicijų į socialines išlaidas ir socialinę infrastruktūrą***, kartu užtikrinant finansinį gyvybingumą ir tvarumą***. Tai ***atsispindi*** Europos semestre, kuris buvo šiek tiek pakoreguotas taip, kad atitiktų ESTR principus. ***Reikėtų*** apsvarstyti tolesnius veiksmus***, kad būtų pasinaudota stabilumo ir augimo pakto suteikiamu lankstumu***.

Paaiškinimas

Tekste turėtų būti nurodytos Stabilumo ir augimo pakte numatytos esamos lankstumo galimybės, taip pat turėtų būti atsižvelgiama į finansinį gyvybingumą ir tvarumą.

Balsavimo rezultatai

Už	92
Prieš	127
Susilaikė	8

15 PAKEITIMAS

Pateikė:

ARDHE Christian
BLIJLEVENS René
CLEVER Peter
DANISMAN Mira-Maria
KRAWCZYK Jacek
MINCHEVA Mariya
MISSLBECK-WINBERG Christiane
POTTIER Jean-Michel
SAMMUT BONNICI Dolores
SCHWENG Christa
SMOLE Jože
SÕBER Kristi
SOETE Paul
YGLESIAS Isabel

SOC/822
Naujas ESTR įgyvendinimo veiksmų planas

3.10 punktas

Iš dalies pakeisti taip

Skyriaus nuomonė	Pakeitimas
ESTR poreikių atspindėjimas kitoje daugiametėje finansinėje programoje (DFP). Daugiametės finansinės programos rengimas – tai galimybė paremti ES ir valstybių narių pastangas įgyvendinti ESTR nesumažinant dėmesio ES prioritetams. Tai reiškia, kad lėšos turi būti naudojamos nuosekliai, o ESTR turi būti pripažintas kaip veiksmų programų orientyras ir priemonė struktūrinių ir investicinių fondų, ESF+ ir kitų atitinkamų ES biudžeto išlaidų kategorijų poveikiui įvertinti. ***Socialinės sąlygos*** užtikrintų, kad projektais būtų aktyviai prisidedama prie svarbiausių socialinių tikslų įgyvendinimo. Investicijos į saugumą ir gynybą yra neveiksmingos, jei visuomenė susiskaldžiusi. Socialinis investicijų ir reformų aspektas turėtų būti neatsiejama saugumo darbotvarkės dalis[1]. ***Tiek ES, tiek valstybės narės neturi rizikuoti būtinomis socialinėmis investicijomis ar jų atsisakyti dėl didesnių išlaidų gynybai***.	ESTR poreikių atspindėjimas kitoje daugiametėje finansinėje programoje (DFP). Daugiametės finansinės programos rengimas – tai galimybė paremti ES ir valstybių narių pastangas įgyvendinti ESTR nesumažinant dėmesio ES prioritetams. Tai reiškia, kad lėšos turi būti naudojamos nuosekliai, o ESTR turi būti pripažintas kaip veiksmų programų orientyras ir priemonė struktūrinių ir investicinių fondų, ESF+ ir kitų atitinkamų ES biudžeto išlaidų kategorijų poveikiui įvertinti. ***Tai*** užtikrintų, kad projektais būtų aktyviai prisidedama prie svarbiausių socialinių tikslų įgyvendinimo. Investicijos į saugumą ir gynybą yra neveiksmingos, jei visuomenė susiskaldžiusi. Socialinis investicijų ir reformų aspektas turėtų būti neatsiejama saugumo darbotvarkės dalis[1].
[1] EESRK rezoliucija, 2024 9 18, 7.3.	[1] EESRK rezoliucija, 2024 9 18, 7.3.

Paaiškinimas

Šioje nuomonėje nereikia sujungti gynybos išlaidų ir socialinių investicijų.

Balsavimo rezultatai

Už	90
Prieš	129
Susilaikė	8

16 PAKEITIMAS

Pateikė:

ARDHE Christian
BLIJLEVENS René
CLEVER Peter
DANISMAN Mira-Maria
KRAWCZYK Jacek
MINCHEVA Mariya
MISSLBECK-WINBERG Christiane
POTTIER Jean-Michel
SAMMUT BONNICI Dolores
SCHWENG Christa
SMOLE Jože
SÕBER Kristi
SOETE Paul
YGLESIAS Isabel

SOC/822

Naujas ESTR įgyvendinimo veiksmų planas

3.14 punktas

Iš dalies pakeisti taip

Skyriaus nuomonė	Pakeitimas
Naudojimasis viešųjų pirkimų procedūromis. EESRK ragina daugiau dėmesio skirti tam, kaip viešųjų pirkimų taisyklės galėtų padėti gerinti galiojančios ES ir nacionalinės darbo ir socialinės teisės taikymą ir vykdymo užtikrinimą[1]. ***Bendros, suderintos ES viešųjų pirkimų teisės sąlygos ir taisyklės turėtų nutraukti praktiką, kai konkursą laimi mažiausią kainą pasiūlęs dalyvis, ir užtikrinti, kad, sudarydamos sutartis, perkančiosios organizacijos privalėtų atsižvelgti į ESTR atitinkančius*** socialinius ir aplinkosaugos kriterijus. ***Todėl EESRK ragina išplėsti ES*** viešųjų pirkimų ***direktyvose numatytus sutarčių sudarymo reikalavimus, įskaitant kolektyvines derybas, kad jie apimtų ir socialinius aspektus.***	Naudojimasis viešųjų pirkimų procedūromis. EESRK ragina daugiau dėmesio skirti tam, kaip ***esamos*** viešųjų pirkimų taisyklės***, jas tinkamai įgyvendinant,*** galėtų padėti gerinti galiojančios ES ir nacionalinės darbo ir socialinės teisės taikymą ir vykdymo užtikrinimą[1]. ***Šios*** taisyklės ***jau leidžia*** valdžios institucijoms ***spręsti socialines problemas ir viešųjų*** pirkimų procedūrose ***atsižvelgti*** į socialinius ir aplinkosaugos kriterijus. ***[2]***
[1] OL C 374, 2021 9 16, p. 38–49, 1.23, 2.5.3.	[1] ***OL C 374, 2021 9 16, p. 38–49***, 1.23, 2.5.3. ***[2] Žr., pvz., Komisijos pranešimą „Socialinis pirkimas. Socialinių aspektų įtraukimo į viešuosius pirkimus vadovas“ (2 leidimas) (https://ec.europa.eu/docsroom/documents/45767).***

Paaiškinimas

EESRK rengia specialią nuomonę INT/1092 – Europos viešųjų pirkimų teisinės sistemos peržiūra (planuojama priimti 2025 m. gruodžio mėn.). Todėl šioje nuomonėje neturėtų būti nagrinėjami klausimai, susiję su viešųjų pirkimų direktyvų peržiūra. Kartu reikėtų pripažinti tai, kas jau įmanoma pagal galiojančias viešųjų pirkimų taisykles.

Balsavimo rezultatai

Už	92
Prieš	130
Susilaikė	5